

ХУЛОСАИ КОМИССИЯИ ТАШХИСИИ

шурои диссертационии 6Д.КОА-119-и назди Муассисаи давлатии таълимии «Донишгоҳи давлатии Хучанд ба номи академик Бобочон Ғафуров» ба диссертатсияи Ёрмирзозода Мунзифа Мирзоабдулло дар мавзуи «Исмҳои чомеъ дар забони адабии ҳозираи тоҷикӣ (таҳлили луғавию грамматикӣ)» барои дарёфти дараҷаи илмӣ номзади илмҳои филологӣ аз рӯи ихтисоси 6.2. Филология (6.2.1. Забони тоҷикӣ)

Мутобикати мавзуи диссертатсия ба соҳаҳои афзалиятноки илм ва ихтисос. Диссертатсияи Ёрмирзозода Мунзифа Мирзоабдулло ба яке аз мавзӯҳои мубрами забоншиносии тоҷик – таҳқиқи исмҳои чомеъ дар забони адабии ҳозираи тоҷикӣ бахшида шудааст. Қобили зикр аст, ки дар забоншиносии тоҷик вижагиҳои яке аз калонтарин ҳиссаҳои нутқ – исм мавриди пажӯҳиши муҳаққиқони ватаниву хориҷӣ қарор гирифтааст. Бо вучуди ин, то имрӯз дар забоншиносии тоҷик таҳқиқи исмҳои чомеъ, ки яке аз гурӯҳҳои луғавӣ-грамматикӣ исмҳоро ташкил менамоянд, ба таври мустақил ва фарогир анҷом наёфтааст. Аз ин рӯ, интиҳоби мавзуи диссертатсияи мазкур аз ҷиҳати илмӣ асоснок, мубрам ва ҷавобгӯи талаботи забоншиносии муосир буда, дар ин самт таҳқиқоти тоза махсуб меёбад. Соҳиби диссертатсия бо назардошти мавриди таҳқиқ қарор нагирифтани ин гурӯҳи исмҳо зарур шуморидааст, ки мавқеъ, хусусиятҳои луғавию маъноӣ ва сарфию нахвии исмҳои чомеъ дар забони адабии ҳозираи тоҷикӣ ба риштаи таҳқиқ қашида шаванд. Муаллиф кӯшиш ба ҳарч додааст, то ҷойгоҳ ва дараҷаи қорбурди ин гурӯҳи исмҳо дар забони тоҷикӣ нишон дода шуда, бо овардани маводди фактологӣ зиёд андешаҳои назарӣ асоснок гарданд.

Арзиши дигари таҳқиқоти диссертационӣ дар он аст, ки муаллифи он исмҳои чомеъро аз ҷиҳати ифодаи маъно тасниф намуда, хусусиятҳои маъноии онҳоро дар заминаи якҷанд сарчашмаҳои муътамад ба таври мушаххас нишон додааст. Дар диссертатсия ҳамчунин баромади забонии ин гурӯҳи аносири луғавӣ баррасӣ шуда, вижагиҳо ва қорбасти исмҳои чомеи аслию иқтибосӣ муайян шудааст.

Аз муҳтавои диссертатсия бармеояд, ки ҳадафи асосии ин пажӯҳиш муайян кардани дараҷаи омӯзиши ин мавзӯ дар забоншиносии тоҷик, инчунин ошкор намудани вижагиҳои луғавӣ, маъноӣ ва сарфию нахвии исмҳои чомеъ дар забони адабии ҳозираи тоҷикӣ аст.

Мавзуи диссертатсия, ки «Исмҳои чомеъ дар забони адабии ҳозираи тоҷикӣ (таҳлили луғавию грамматикӣ)» унвон дорад, ба шиносномаи илмӣ ихтисоси 6.2. Филология (6.2.1. Забони тоҷикӣ) пурра мувофиқ мебошад.

Диссертатсия дар доираи «Барномаҳои рушди забони давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон барои солҳои 2020-2030» ва барномаи илмӣ кафедраи умумидонишгоҳии забони тоҷикӣ Муассисаи давлатии таълимии «Донишгоҳи давлатии Хучанд ба номи академик Бобочон Ғафуров», ки «Масъалаҳои омӯзиши забони адабии тоҷикӣ, забоншиносии муқоисавӣ, имло, истилоҳшиносӣ, матншиносӣ ва шарҳу тавзеҳи осори адабӣ» унвон дорад, омода гардидааст.

Натиҷаҳои асосӣ таҳқиқ ва тавсияҳои муаллиф дар 15 мақолаи илмӣ, аз ҷумла 5 мақола дар маҷаллаҳои тақризшавандаи Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ва 10 мақола дар маҷмуаву маҷаллаҳои илмӣ дигар ба нашр расидаанд, ки бо мазмун ва мавзӯи диссертатсия бевосита алоқаманд буда, ба талаботи бандҳои 34 ва 35-и Тартиб додани дараҷаҳои илмӣ, ки бо қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30-юми июни соли 2021, таҳти № 267 тасдиқ гардидааст, мутобиқат мекунад. Автореферати диссертатсия фарогири мазмуну мухтасари диссертатсия мебошад.

Интишороти доғалаб аз лиҳози мазмуну мухтасар ва миқдор ба талаботи сарҳати якуми Тартиб додани дараҷаи илмӣ (Қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30-юми июни соли 2021, № 267) мутобиқат мекунад. Дар баробари ин диссертатсияи мазкур бо мавзӯи илмӣ-таҳқиқотӣ ва талаботи асосии барномаҳои давлатӣ, концепсияҳои миллӣ ва нақшаҳои стратегӣ, амсоли «Барномаҳои рушди забони давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон барои солҳои 2020-2030» (аз 28. 11. 2020, № 647), Қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи самтҳои афзалиятноки таҳқиқоти илмӣ ва илмию техникаӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон барои солҳои 2021-2025» (аз 26. 09.2020, №503) робитаи зич дорад.

Мавҷудияти санади татбиқи натиҷаҳои илмӣ дар истеҳсолот ё имконияти татбиқ намудани онҳо. Натиҷаҳои таҳқиқоти диссертатсионӣ арзиши назариявӣ ва амалӣ дошта, онро метавон барои тақмили корҳои илмӣ марбут ба лексикология ва грамматика, таҳияи дастурҳои таълимӣ ва китоби дарсии сарфу наҳв истифода бурд. Ҳамзамон, метавон аз маводди таҳқиқот барои ба таври қиёсӣ омӯхтани ин гурӯҳи аносири луғавӣ бо забонҳои дигар истифода намуд ва дар заминаи маводди ҷамъоварда луғати исмҳои ҷомеъро тартиб дод.

Саҳми шахсии доғалаб дар он зоҳир мегардад, ки зимни таҳқиқ дар асоси андешаҳои муҳаққиқони ватаниву хориҷӣ ҷанбаи назариявии мавзӯро баррасӣ намуда, аз усулҳои тавсифӣ, муқоисавӣ-таърихӣ, таҳлили этимологӣ ва семантикӣ истифода бурдааст. Асоси таҳқиқро маводди фаровони забонӣ ташкил медиҳад, ки аз осори намояндагони адабиёти

пурғановати классикӣ ва муосири тоҷик интихоб шуда, дар заминаи фарҳангномаҳои муътамади форсиву тоҷикӣ таҳлилу баррасӣ гардидааст. Муаллифи диссертатсия ҳини таҳқиқ ба таърихи баромади исмҳои чомеъ тавачҷух зоҳир намуда, сайри таърихии онҳоро дар забонҳои форсии қадим ва миёна нишон додааст. Ҳамчунин собит шудааст, ки дар гурӯҳе аз ин исмҳо маънии чомеъ тавассути пасвандҳои калимасоз зухур менамояд.

Диссертатсия аз феҳристи ихтисораҳо, муқаддима, се боб, хулоса, тавсияи амалии натиҷаҳои таҳқиқот ва феҳристи адабиёти истифодашуда иборат буда, дар асоси талаботи Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон таълиф шудааст.

Комиссияи таҳхисӣ диссертатсияи Ёрмирзозода Мунзифа Мирзоабдулло дар мавзӯи «Исмҳои чомеъ дар забони адабии ҳозираи тоҷикӣ (таҳлили луғавию грамматикӣ)» барои дарёфти дараҷаи илмӣ номзади илмҳои филологӣ аз рӯйи ихтисоси 6.2. Филология (6.2.1. Забони тоҷикӣ) баррасӣ намуда, дар асоси банди 60-и «Тартиби додани дараҷаҳои илмӣ»

ҚАРОР ҚАРД:

1. Диссертатсияи Ёрмирзозода Мунзифа Мирзоабдулло дар мавзӯи «Исмҳои чомеъ дар забони адабии ҳозираи тоҷикӣ (таҳлили луғавию грамматикӣ)» барои дарёфти дараҷаи илмӣ номзади илмҳои филологӣ аз рӯйи ихтисоси 6.2. Филология (6.2.1. Забони тоҷикӣ) ба ҳимоя қабул карда шавад.

2. Комиссияи таҳхисӣ муҳаққиқони зеринро, ки корҳои илмӣ-тадқиқотиашон ба ихтисоси 6.2. Филология (6.2.1. Забони тоҷикӣ) мувофиқат доранд, ба ҳайси муқарризи расмӣ пешниҳод менамояд:

– **Расулов Сухайлӣ Мирқозиевич** – доктори илмҳои филологӣ, профессори кафедраи забони тоҷикӣ ва фарҳанги муоширати Донишгоҳи байналмилалӣ забонҳои хориҷии Тоҷикистон ба номи Сотим Улуғзода.

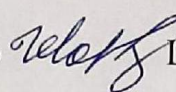
– **Самадзода Рамазон Саидназар** – доктори фалсафа (PhD) – доктор аз рӯйи ихтисоси 6D020500 – Филология (6D020502 – Забони тоҷикӣ), муовини директор оид ба таълиму тарбияи МДТ-и «Коллеҷи омӯзгории ноҳияи Зафаробод».

3. Ба сифати муассисаи пешбари диссертатсия **Донишгоҳи давлатии омӯзгории Тоҷикистон ба номи Садриддин Айни** тавсия дода шавад.

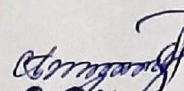
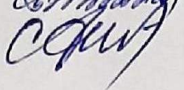
4. Барои гузоштани эълони ҳимоя, матни диссертатсия ва автореферати он дар сомонаҳои МДТ-и «Донишгоҳи давлатии Хучанд ба номи академик Бобочон Ғафуров» ва Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон иҷозат дода шавад.

5. Барои чопи автореферат бо ҳукуқи дастнавис (100 адад) ва ирсол гардидани он ба суроғаҳои таъйиншуда иҷозат дода шавад.

Раиси комиссияи ташхисӣ:

доктори илмҳои филологӣ, профессор Шокириён Т.С.

Аъзои комиссияи ташхисӣ:

доктори илмҳои филологӣ, дотсент Чӯраева С.Б.
номзади илмҳои филологӣ, дотсент Файзиева С.А.

«Имзои Шокириён Т. С.-ро тасдиқ мекунам»

Сардори шуъбаи кадрҳо ва корҳои махсуси
МД-и «Донишқадаи байналмилалӣ Хучанд»-и
МД-и «Донишгоҳи байналмилалӣ сайёҳӣ ва
соҳибкорӣ Тоҷикистон»

Юнусова О.

Маълумот барои тамос:
E-mail: biteskips@mail.ru;
Тел.: 372348824.

«Имзои Чӯраева С. Б.-ро тасдиқ мекунам»

Сардори раёсати кадрҳо ва корҳои махсуси
МДТ-и «Донишгоҳи давлатӣ Хучанд
ба номи академик Бобочон Ғафуров»

Сайдуллозода З.С.

Маълумот барои тамос:
E-mail: zarrina14.10.70@mail.ru;
Тел.: (+992) 92-805-70-07.

«Имзои Файзиева С. А.-ро тасдиқ мекунам»

Мудирӣ шуъбаи кадрҳо ва корҳои
махсуси Донишқадаи иқтисод ва савдон
Донишгоҳи давлатӣ тижоратӣ
Тоҷикистон дар шаҳри Хучанд

Усмонзода Ш.У.

Маълумот барои тамос:
E-mail: info@iet.tj;
Тел.: (+992) 92-759-22-00.

«14» 08 соли 2026-ум